

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR

Raport Sektorowy
**Sektor budowlany
w Norwegii**

**SEKTOR BUDOWLANY
W NORWEGII**

© PAIH S.A.

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny.
Została opracowana na podstawie informacji uznanych za wiarygodne
i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.

PAIH S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania
zamieszczonych w niniejszej publikacji informacji oraz za możliwe
konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o te informacje.

Wydawca: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

Warszawa, październik 2018 r.

Spis treści

1.	Branża budowlana w Norwegii i Informacje podstawowe. . . .	5
2.	Charakterystyka sektora budowlanego w Norwegii	7
3.	Eksport / Import	10
4.	Przedsiębiorstwa i rynek pracy	11
5.	Inwestycje zagraniczne.	14
6.	Perspektywy sektora	16
7.	Uwarunkowania formalnoprawne wejścia na rynek	18
8.	Aktualne formy pomocy publicznej	20
9.	Główne instytucje i organizacje branżowe.	22
10.	Podsumowanie	24

1. Branża budowlana w Norwegii i Informacje podstawowe

Od wielu lat w branży budowlanej w Norwegii utrzymuje się tendencja wzrostowa, zarówno pod względem liczby projektów budowlanych sektora prywatnego, jak i środków publicznych, przeznaczanych na nowe projekty inżynieryjne i odnowę istniejących obiektów publicznych. Spowodowało to duży wzrost liczby rejestrowanych firm, które często świadczą usługi jako podwykonawcy przy dużych projektach inżynierskich, jak i agencji zatrudnienia, które specjalizują się w delegowaniu pracowników na kolejne projekty. Przez wiele lat norweski rynek był uważany za trudny dla zagranicznych przedsiębiorców, jednak od jakiegoś czasu obserwuje się, w dużym stopniu także w branży budowlanej, dochodzenie do głosu międzynarodowych przedsiębiorstw, które rywalizują z rodzimymi firmami w przetargach i często są konkurencyjne dzięki lepszej produktywności, efektywności i doświadczeniu.

W Norwegii projekty finansowane ze środków publicznych stanowią 40% ogółu inwestycji. Pomiedzy 2008 a 2018 rokiem nastąpił wzrost wysokości środków publicznych przeznaczonych na inwestycje z obszaru inżynierii lądowej. W roku 2018 z około 40 miliardów koron wzrósł on do prawie 100 miliardów koron¹. Z tej kwoty 36 miliardów koron zostało przeznaczonych na budowę i remont dróg, co stanowi 53% wydatków na transport². Zaplanowane w budżecie norweskich gmin lub już w trakcie realizacji w całym kraju jest obecnie ponad 16 000 projektów budowlanych, które opiewają na łączną kwotę prawie 3 475 miliardów koron, co daje średnią 208 milionów koron na projekt³.

¹ <https://www.tu.no/artikler/dette-er-de-storste-byggeprosjektene-i-norge/405479>

² <https://www.skanska.no/hvem-vi-er/media/pressemeldinger/211307/Skanska-om-stats-budsjettet-Et-godt-budsjett-for-bygg-og-anlegg>

³ <https://www.byggfakta.no/hvor-er-de-storste-prosjektene-114149/nyhet.html>

Obecnie największe realizowane projekty to:

- Muzeum Narodowe w Oslo to obecnie największy tego typu projekt w Europie, opiewający na kwotę 5,8 miliarda koron⁴
- Szpital w Drammen, z budżetem ponad 10 miliardów koron
- Projekt kolejowy Follo- największy tego typu projekt w historii kolei norweskich o wartości 8,7 miliarda koron. Główni wykonawcy to firma włoska i hiszpańska
- Projekty drogowe E39 Rogfast (16,8 miliarda koron) i Ryfast (6,4 miliarda koron)⁵

Dynamikę wzrostu obrazują również dane Norweskiego Urzędu Statystycznego pokazujące całkowite obroty firm związanych z branżą budowlaną i liczbę pracowników zatrudnionych w tychże przedsiębiorstwach. W 2016 firmy z branży budowlanej wykazały 526 miliardów obrotu, co stanowiło wzrost o 8,1% w stosunku do roku poprzedniego. Zatrudnienie ogółem w tych przedsiębiorstwach wyniosło prawie 236 000 osób, co przełożyło się na wzrost ogółem o 2.2% względem roku 2015 o 2.2%⁶.

---

⁴ <https://www.statsbygg.no/Prosjekter-og-eiendommer/Byggeprosjekter/Nasjonalmuseum/>

⁵ <https://www.tu.no/artikler/dette-er-de-storste-byggeprosjektene-i-norge/405479>

⁶ <http://www.bygg.no/article/1332004>

2. Charakterystyka sektora budowlanego w Norwegii

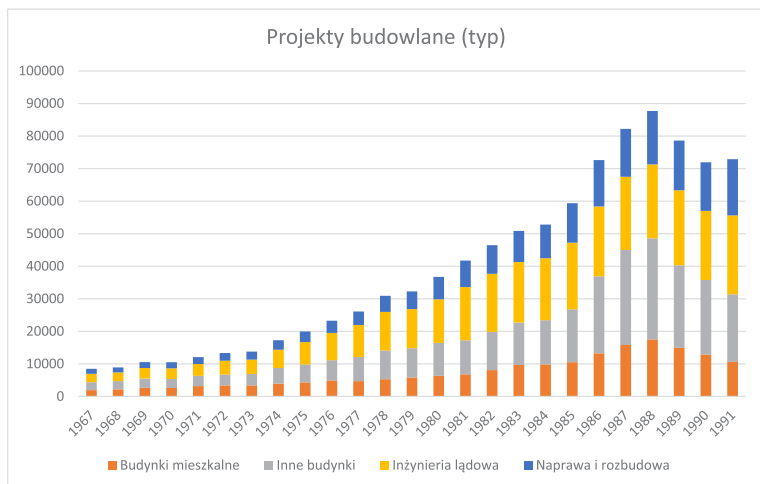
Szczegółowe dane statystyczne dotyczące branży budowlanej sięgają 1956 roku. Rozwój w tym sektorze na przestrzeni lat można zilustrować na podstawie danych dotyczących zatrudnienia. Pomiędzy rokiem 1966 a 1988 zatrudnienie w sektorze prywatnym wzrosło o 38%, jednak w międzyczasie występowały liczne wahania w popycie na pracowników. Okresy spadku zatrudnienia przypadały na początki lat 70. i 80. natomiast wzrosty na drugą połowę lat 70. i lata 1982-1988. Pomiędzy rokiem 1988 a 1992 odnotowano kolejny spadek o 31%.

Sektor publiczny był w tym okresie znacznie mniej podatny na wahania i liczba projektów finansowanych z budżetu centralnego była na podobnym poziomie pomiędzy rokiem 1966 a 1985. Jednak załamanie rynku pod koniec lat 80. dotknęło również budownictwo finansowane ze środków publicznych, co przełożyło się na 17% udział w rynku w stosunku do sektora prywatnego w 1992 roku, wobec 24% udziału, który odnotowano w 1966 roku.

W zróżnicowanym stopniu rozwijało się na przestrzeni lat budownictwo mieszkaniowe i użytkowe. Podczas gdy w latach 80. rynek mieszkaniowy wszedł w fazę stagnacji, ożywiając się na krótko w latach 1985-1988, liczba projektów budowlanych, dotyczących obiektów użytkowych, takich jak: biura, zakłady pracy, szkoły itp. podwoiła się pomiędzy rokiem 1983 a 1988. Dane historyczne przedstawia tabela, która obrazuje liczbę projektów budowlanych z podziałem ze względu na typ: obiektu mieszkaniowe, inżynierskie i inne budynki, a także ich rozbudowę⁷.

⁷ <https://www.ssb.no/a/histstat/tabeller/kap17.html>

Norweski Urząd Statystyczny stosuje podział branży budowlanej na trzy główne sektory:

- Budownictwo – obejmuje budowę mieszkań, biur, magazynów, obiektów przemysłowych, budynków publicznych, gospodarstw rolnych itp. (stany surowe)
- Inżynieria lądowa – to m.in. drogi, mosty, tunele, linie kolejowe, lotniska, porty, linie energetyczne, sieci wodno-kanalizacyjne, rurociągi, obiekty sportowe itp.
- Prace specjalistyczne – pod tym pojęciem rozumiane są: montaż izolacji, instalacji chłodniczych, oświetlenia, rusztowań, sygnalizacji, pomościów, pokryć dachowych, sprzątanie i prace wykończeniowe itp⁸.

Wedle takiego podziału, liczba firm zarejestrowanych na terenie Norwegii przedstawia się następująco (dane na 2016 rok)⁹:

	Budownictwo	Inżynieria lądowa	Prace specjalistyczne	Suma
Østfold	1358	70	2145	3573
Akershus	2853	95	3692	6640
Oslo	2485	85	2936	5506
Hedmark	915	57	1415	2387

⁸ <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/6>

⁹ <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/statistikker/stbygganl>

Oppland	1040	69	1692	2801
Buskerud	1701	100	2380	4181
Vestfold	1175	51	1818	3044
Telemark	935	50	1398	2383
Aust-Agder	760	36	864	1660
Vest-Agder	1185	48	1390	2623
Rogaland	2042	70	2405	4517
Hordaland	2474	105	2812	5391
Sogn og Fjordane	652	38	843	1533
Møre og Romsdal	1286	71	1720	3077
Sør-Trøndelag	1277	44	1722	3043
Nord-Trøndelag	549	23	817	1389
Nordland	946	76	1346	2368
Troms	638	56	934	1628
Finnmark	271	24	434	729
Pozostałe terytoria	6	0	9	15
Cały kraj	24548	1168	32772	58488

Jak można zaobserwować, największa koncentracja występuje w stolicy państwa, Oslo, i okalającym je obszarze Akershus. Łącznie liczba działających w branży budowlanej przedsiębiorstw na tym obszarze stanowi 20% wszystkich zarejestrowanych firm. W pozostałych rejonach największe zagęszczenie występuje w dużych ośrodkach miejskich: Bergen, Stavanger, Kristiansand i Drammen. Wiąże się to z napływem ludzi do miast, zarówno z zagranicy, jak i z obszarów kraju, które są słabiej zurbanizowane.

Przedsiębiorstwa działające w branży budowlanej na terytorium Norwegii mogą korzystać z fachowej pomocy ze strony ośrodków naukowych i innych organizacji z sektora badawczo-rozwojowego, które współpracują z branżą na różnych płaszczyznach. Należą do nich m.in.:

- SINTEF
- Rambøll Norge AS
- Multiconsult ASA
- Norconsult AS
- BNL
- StartBANK
- Cowi AS

3. Eksport / Import

Ze względu na swoje położenie i niewielką liczbę mieszkańców Norwegia posiada niewielki potencjał produkcyjny, z racji czego wiele dóbr i usług jest importowanych do kraju. Trend ten występuje również w branży budowlanej. W kontekście obrotu handlowego pomiędzy Polską a Norwegią dane Głównego Urzędu Statystycznego są bardzo optymistyczne. Wartość obrotów handlowych pomiędzy Polską a Norwegią w okresie styczeń-wrzesień 2017 roku wyniosła 3,485 mld EUR, co stanowi wzrost o 16,1% w skali roku. Eksport do Polski wyniósł ogółem 1,689 mld EUR, natomiast import z Polski wyniósł 1,795 mld EUR. Wśród głównych towarów eksportowych z udziałem ponad 25% można wymienić metale i wyroby wykonane z metali nieszlachetnych a także urządzenia mechaniczne i elektryczne, które odpowiadały za 9,3% eksportu do Polski. Towary te miały również spory udział w imporcie z Polski do Norwegii, gdyż wyroby wykonane z metali nieszlachetnych i wyroby metalowe odpowiadały 15,3% importu ogółem, natomiast urządzenia mechaniczne i elektryczne to 9,3% udział w imporcie¹⁰.

Inne towary, mające związek z branżą budowlaną obejmuje tabela poniżej, pokazująca w ujęciu kwotowym wartość importu i eksportu w 2016 roku. Dane te obejmują całkowitą wartość importu do Norwegii i eksportu z tego kraju za granicę¹¹.

	Eksport (w mld NOK)	Import (w mld NOK)
Wyroby metalowe	9,62	26,92
Urządzenia elektryczne	14,60	31,49
Maszyny specjalistyczne dla przemysłu	12,70	24,83
Budynki prefabrykowane	1,46	9,41
Meble	2,88	14,83
Żelazo i stal	12,07	13,80
Plastik i półprodukty	1,33	5,61

¹⁰ <https://norway.trade.gov.pl/aktualnosci/261084,polsko-norweska-wymiana-handlowa-w-okresie-styczen-wrzesien-2017-r-.html>

¹¹ <https://www.ssb.no/utenriksokonomi/statistikker/muh/aar-forelopige/2017-01-16?fane=tabell#content>

4. Przedsiębiorstwa i rynek pracy

Uwzględniając wcześniejszy podział przedsiębiorstw z branży budowlanej na firmy działające w obszarze budownictwa, inżynierii lądowej i prac specjalistycznych, Norweski Urząd Statystyczny publikuje szczegółowe dane, pozwalające na wgląd w rynek pracy w Norwegii w tym sektorze. Dzięki tym danym można wyciągnąć ciekawe wnioski i zaobserwować potencjalne szanse na rozwój.

Rynek budowlany w Norwegii można zobrazować dzięki danym pokazującym liczbę przedsiębiorstw ze względu na liczbę pracowników, podział ten wygląda następująco (dane za 2016 rok)¹²:

	Budownictwo	Inżynieria lądowa	Prace specjalistyczne	Suma
do 10 pracowników	22 807	822	29 470	53 099
10 -19 pracowników	1 012	143	1 900	3 055
20 -49 pracowników	554	117	1 100	1 771
50 -249 pracowników	164	76	295	535
ponad 250 pracowników	11	10	7	28
Suma	24 548	1168	32 772	58 488

W każdej z trzech głównych gałęzi, przeważają w ogromnym stopniu mikroprzedsiębiorstwa, które stanowią ponad 90% wszystkich firm. Realizują one często małe pojedyncze zlecenia lub świadczą usługi jako podwykonawcy przy realizacji większych projektów. Ten podział pokazuje również potencjał wejścia na rynek dla firm specjalizujących się w projektach z zakresu inżynierii lądowej, jak również znikomą liczbę dużych przedsiębiorstw, które są w stanie realizować największe projekty, co umożliwia dużym firmom z zagranicy wejście na rynek norweski.

Przy tej okazji warto zwrócić uwagę, jak ważne w Norwegii jest stosowanie na placach budowy zasad BHP i prawa pracy. Każdy pracownik

¹² <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/statistikker/stbygganl>

musi posiadać odpowiednie wyposażenie a także specjalną kartę „HMS”, która identyfikuje pracownika i pracodawcę. Plac budów są obszarami zamkniętymi, na których prowadzone są listy obecności. Są one także regularnie kontrolowane przez inspekcję pracy.

Przy zastosowaniu tego podziału wielkości przedsiębiorstw, czyli biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych pracowników, dane z 2016 roku pokazują następujące przychody (dochód operacyjny minus dotacje, zyski ze sprzedaży środków trwałych, podatki [bez VAT]) w poszczególnych kategoriach (w mld NOK)¹³:

	Budownictwo	Inżynieria lądowa	Prace Specjalistyczne	Suma
do 10 pracowników	116,3	6,6	63,1	186,0
10-19 pracowników	27,0	5,6	39,2	71,8
20-49 pracowników	44,4	9,2	54,5	108,1
50-249 pracowników	51,8	19,7	44,8	116,2
ponad 250 pracowników	21,2	19,6	4,0	44,9
Suma	260,7	60,7	205,6	526,9

Na uwagę zasługuje fakt, że 10 największych przedsiębiorstw, specjalizujących się w projektach z zakresu inżynierii lądowej, wygenerowało 32% całego przychodu w tym dziale branży budowlanej, podczas gdy w sektorze budownictwa i prac specjalistycznych największe zsumowane przychody wykazały mikroprzedsiębiorstwa.

Oto lista największych pod względem obrotu firm budowlanych działających w Norwegii (przychodu operacyjnego) w 2016 roku¹⁴:

	Nazwa firmy	Obroty w mld. NOK	Pracownicy
1	Veidekke ASA	28,6	7164
2	Skanska Norge AS	12,3	3730
3	AF Gruppen ASA	11,9	3034
4	NCC Norge AS	7,5	2530
5	Hent AS	7,5	763
6	Peab i Norge	4,9	1500
7	Betonmast AS	4,5	808
8	Hæhre Entreprenør AS	4,0	1241
9	Consto AS	4,0	690
10	Kruse Smith AS	3,8	870

¹³ <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/statistikker/stbygganl>

¹⁴ <https://www.bygg.no/100-storste>

W Norwegii można korzystać z usług i produktów wielu dostawców dla branży budowlanej. Lista największych przedsiębiorstw wspierających swoimi produktami branżę budowlaną przedstawia się następująco¹⁵:

Nazwa firmy	Miasto	Rodzaj Usługi
Hæhre & Isachsen Maskinutleie AS	Vikersund	Wynajem i leasing maszyn i urządzeń budowlanych
Doka Norge AS	Åros	Wynajem i leasing maszyn i urządzeń budowlanych
Peri Norge AS	Drammen	Wynajem i leasing maszyn i urządzeń budowlanych
Skumtech AS	Rygge	Produkcja artykułów plastikowych dla budownictwa
Vpi-ps AS	Andrebu	Produkcja artykułów plastikowych dla budownictwa
Strøm Gundersen Holding AS	Mjøndalen	Produkcja wyrobów betonowych
Aaltvedt Betong AS	Skien	Produkcja wyrobów betonowych
Hå Element AS	Varhaug	Produkcja wyrobów betonowych
Andersen Mek Verksted AS	Flekkefjord	Produkcja maszyn i urządzeń dla budownictwa
Active Service AS	Laksevåg	Produkcja maszyn i urządzeń dla budownictwa
Alfsen og Gunderson AS	Oslo	Sprzedaż hurtowa maszyn i urządzeń budowlanych
Wirtgen Norway AS	Sande i Vestfold	Sprzedaż hurtowa maszyn i urządzeń budowlanych
Fredheim Maskin AS	Spydeberg	Sprzedaż hurtowa maszyn i urządzeń budowlanych
E.a. Smith AS	Heimdal	Sprzedaż hurtowa innych materiałów budowlanych
Trr Invest AS	Løkken Verk	Sprzedaż hurtowa innych materiałów budowlanych
Icopal AS	Fjellhamar	Sprzedaż hurtowa innych materiałów budowlanych

¹⁵ <https://www.purehelp.no/m/>

5. Inwestycje zagraniczne

Przez wiele lat Norwegia była uważana za gospodarkę dość trudną do inwestowania dla zagranicznych przedsiębiorstw, jednak wynikało to z wysokich oczekiwań jakościowych, nieufności jak i protekcjonizmu państwa w kluczowych obszarach gospodarki. Kraj ten był jednak zawsze otwarty na zagraniczne inwestycje, obecnie zarejestrowanych jest tu ponad 6000 zagranicznych firm i wiele oddziałów, prowadzących działalność na terytorium Norwegii, które generują około 25% całego przychodu i odpowiadają za 20% całkowitego zatrudnienia w kraju. Niektóre czynniki, które wpływają korzystnie na klimat inwestycyjny Norwegii to:

- silna i stabilna gospodarka,
- małe skomplikowanie przepisów przy prowadzeniu działalności,
- dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa (drogi, porty, lotniska),
- stabilność polityczna,
- członkostwo w Europejskim Obszarze Gospodarczym (strefa Schengen),
- innowacyjna i nowoczesna gospodarka,
- dostęp do wykwalifikowanego kapitału ludzkiego¹⁶.

Najczęstsze bariery, z jakimi borykają się zagraniczni przedsiębiorcy (m.in. z Polski) to:

- bariera językowa,
- wysokie koszty pracy,
- warunki klimatyczne,
- wysokie koszty transportu i logistyki w obszarach słabo zurbanizowanych,
- duża zależność gospodarki od sytuacji na rynku ropy i gazu¹⁷.

¹⁶ <https://www.innovasjon Norge.no/en/start-page/invest-in-norway/why-norway1/>

¹⁷ <https://www.nordeatrade.com/en/explore-new-market/norway/investment>

Pomimo tych barier przedsiębiorstwa z branży budowlanej odnoszą coraz większe sukcesy w realizacji projektów w Norwegii, nie tylko jako podwykonawcy ale również jako główni wykonawcy.

Na uwagę zasługuje przykład konsorcjum złożonego z hiszpańskiej firmy ACCIONA i włoskiej firmy Ghella, które wygrało przetarg na budowę najdłuższego w Skandynawii tunelu kolejowego, łączącego miasta Oslo i Ski. Zleceniodawcą są Norweskie Koleje Państwowe, a kontrakt opiewa na ponad 8,7 mld NOK. Jest to obecnie jeden z największych projektów inżynierskich, realizowanych w Norwegii, a ma się zakończyć w 2021 roku.¹⁸

Również polskie przedsiębiorstwa odnoszą sukcesy w realizacji projektów budowlanych i inżynierskich w Norwegii. Firma Torpol S.A ze swoim norweskim oddziałem Torpol Norge pozyskała do tej pory zamówienia warte ok. 200 mln NOK. Realizowane projekty dotyczyły remontu torowisk tramwajowych i ulic oraz budowę nawierzchni torowej dla metra. Dyrektor generalny Torpol Norge wskazał, że kluczem do sukcesu są wykwalifikowani inżynierowie, kadra posługująca się językiem norweskim i ciężka praca¹⁹. Jako zalety prowadzenia działalności w Norwegii wskazano wyższą marżowość i dochody, szersze niż w Polsce możliwości otrzymania dofinansowania, elastyczność rozliczeń podatkowych i odliczenia kosztów kształcenia od podatku²⁰.

¹⁸ <https://www.acciona.com/pressroom/news/2015/march/acciona-ghella-sign-1-billion-euro-contract-build-longest-railway-tunnel-scandinavia/>

¹⁹ <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Kolejna-polska-firma-odniosla-sukces-w-Norwegii-3128681.html>

²⁰ <http://www.rp.pl/artykul/1160617-Coraz-wiecej-polskich-firm-w-Norwegii.html>

6. Perspektywy sektora

Rekordowe wydatki państwa na inwestycje budowlane, rosnące zatrudnienie i zwiększająca się populacja miast, takie czynniki powodują, że aktywność na rynku budowlanym jest wyjątkowo wysoka. Badania przeprowadzone wśród przedsiębiorstw z branży budowlanej wskazują na chęć dalszego zatrudniania wykwalifikowanej kadry i ich pozytywny nastrój w kwestii najbliższej przyszłości²¹. Inżynieria lądowa to branża, która w ostatnich latach stworzyła największą liczbę nowych miejsc pracy w Norwegii. Największy wzrost odnotowano przy projektach budowy mostów i tuneli a także infrastruktury energetycznej i telekomunikacyjnej. Największy udział ma w tym państwo, które generuje 70 - 80% popytu na realizację projektów z zakresu inżynierii lądowej. Zauważalny jest jednak brak wzrostu w budownictwie biurowo-mieszkaniowym. Wiąże się to ze zmniejszeniem zapotrzebowania na powierzchnie biurowo-magazynowe, niemniej jednak budownictwo mieszkaniowe zachowuje pozytywny trend i największą liczbę osób zatrudnionych²².

Szegółowe analizy trendów i perspektyw na przyszłość na rynku budowlanym prowadzi organizacja BNL (Byggenæringens Landsforening). W badaniu, obejmującym ponad 1000 przedsiębiorstw, zwrócono uwagę, iż nastąpiła zmiana w podejściu do zamówień publicznym, gdyż władze zaczęły kierować się ceną jako głównym kryterium, mimo że wciąż brane są pod uwagę inne wymogi. Ten trend nie dotyczy klientów prywatnych (szczególnie w budownictwie mieszkaniowym), którzy tego rodzaju inwestycje traktują jako przyszłościowe, a co za tym idzie kierują się jakością i są bardziej wymagający²³.

²¹ <http://www.utdanningogjobb.no/yrikesvalg/bygg-og-anlegg/vi-skal-bygge-mye-mer-og-trenger-mange-fler>

²² <https://teknamagasinet.no/pa-plass-blant-utlendinger/anlegg-oket-mest-i-norge/>

²³ <http://www.bnl.no/globalassets/dokumenter/rapporter/byggenaringens-fremtidsbarometer.pdf>

Według przeprowadzonych badań, branża będzie rosła w tempie 2,5% do 4% rocznie w perspektywie do 2020 roku. Biorąc pod uwagę taki wzrost, szacowane zapotrzebowanie na pracowników, będzie wynosić 260 tys. osób wobec 235 tys. obecnie zatrudnionych (wg danych z 2016 roku). Niezbędni będą zarówno wykwalifikowani pracownicy, jak i inżynierowie²⁴.

Należy jednak podkreślić, że na całą branżę ma wpływ szereg czynników. Do makroekonomicznych zaliczają się: ceny ropy na rynkach światowych, polityka migracyjna i zmieniające się warunki klimatyczne. Natomiast w skali lokalnej elementami, które mogą mieć wpływ, są np.: nasycenie rynku lokalnego w obiekty biurowo-mieszkaniowe czy też decyzje władz lokalnych dotyczące zagospodarowania przestrzennego.

---

²⁴ <http://www.utdanningogjobb.no/yrkesvalg/bygg-og-anlegg/vi-skal-bygge-mye-mer-og-trenger-mange-fler>

7. Uwarunkowania formalno-prawne wejścia na rynek

Najważniejsze uwarunkowania formalno-prawne, które musi spełnić jednostka gospodarcza, aby móc prowadzić zgodnie z prawem działalność na terytorium Norwegii, zależą od formy działalności.

Oddział firmy zagranicznej (NUF) o dowolnej formie organizacyjnej w kraju macierzystym może działać w Norwegii, a dopóki nie ma stałego miejsca prowadzenia działalności w tym kraju dochód firmy zostanie opodatkowany w kraju macierzystym. Rejestracja nie jest skomplikowana i wymagane są podstawowe dokumenty, takie jak: wpis do ewidencji działalności gospodarczej CEiDG w Polsce wraz z tłumaczeniem, a w przypadku spółek kapitałowych- aktualny odpis z KRS wraz z umową spółki i tłumaczeniem, dokumenty tożsamości właściciela i wspólników. Taki oddział nie jest jednak zwolniony z rejestracji oraz rozliczenia VAT i wyznaczenia norweskiej firmy jako reprezentanta VAT w przypadku świadczenia usług w Norwegii i obrotu pow. 50000 NOK rocznie. Kontrakty i pracownicy muszą być zgłaszani do Centralnego Urzędu Podatkowego ds. Zagranicznych (SFU), a pracownicy muszą otrzymywać wynagrodzenie i mieć odprowadzany podatek zgodny ze standardami norweskimi, informacje na ten temat rejestrowane są przez wysyłanie do SFU comiesięcznych zgłoszeń A-melding²⁵.

W przypadku rejestracji jednoosobowej działalności gospodarczej (EPF) przez obywateli państw Unii Europejskiej nie ma dodatkowych obostrzeń poza standardowymi wymaganiami prawnymi, które dotyczą obywateli. Informacje można uzyskać na stronach urzędu podatkowego (Skatteetaten). Założenie spółki kapitałowej AS (odpowiednik spół-

²⁵ <https://www.skatteetaten.no/en/business-and-organisation/foreign/foreign-companies/>

ki z o.o. w Polsce) wiąże się z następującymi wymogami: posiadaniem zarządu spółki, wniesieniem kapitału zakładowego (min. 30000 NOK), rejestracją w urzędzie i posiadanie biegłego rewidenta firmy, jeśli roczne obroty przekraczają 5 mln NOK lub suma aktywów przekracza 20 mln NOK.²⁶

---

²⁶ <http://polishconnection.no/poradnik/aksjeselskap-as-czyli-spolka-kapitalowa/>

8. Aktualne formy pomocy publicznej

Rząd norweski powołał do istnienia instytucje wspierające przedsiębiorstwa, które są zainteresowane realizacją innowacyjnych projektów wewnątrz i na zewnątrz organizacji. Szczególną uwagę w Norwegii przywiązuje się do ochrony środowiska i „zielonych” technologii, a więc projekty służące środowisku naturalnemu mają również szansę na uzyskanie finansowego wsparcia ze strony organizacji rządowych. Organizacje te służą również wsparciem z zakresu doradztwa inwestycyjnego, wymiany informacji i dostępu do sieci przedsiębiorstw, organizacji, instytucji publicznych i władz lokalnych. Najważniejsze instytucje wspierające przedsiębiorczość i innowacyjność w Norwegii to²⁷:

- Innovation Norway – instytucja rządowa, stanowiąca najważniejszy instrument we wsparciu innowacji i rozwoju norweskich przedsiębiorstw i przemysłu.
- The Research Council of Norway – jest to narodowa agencja finansująca badania w przemyśle. Zarządza szeroką gamą programów badawczych i uczestniczy w ich dofinansowaniu.
- SIVA – państwowa firma deweloperska, inwestująca w parki przemysłowe i parki naukowo-technologiczne, oferująca obiekty na wynajem dla firm i instytucji zorientowanych na rozwój.
- Enova – instytucja zarządzana przez Ministerstwo Środowiska, stawiająca sobie za cel redukcję gazów cieplarnianych. Udziela pomocy w inwestycjach w technologie przyjazne środowisku naturalnemu.

Regulacje rządowe, dotyczące zagranicznych podmiotów, chcących zainvestować w Norwegii, nie ustanawiają barier dla przedsiębiorców poza kluczowymi sektorami gospodarki, gdzie stosowane są praktyki

²⁷ <https://www.innovasjon Norge.no/en/start-page/invest-in-norway/our-services/>

protekcjonizmu. W Norwegii nie występują szczególne ulgi podatkowe dla inwestorów, zarówno krajowych jak i zagranicznych, czy też, znane z Polski, specjalne strefy ekonomiczne. Niemniej jednak obszary północnej Norwegii, które są słabiej zurbanizowane, oferują ulgi w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne, niższe stawki podatkowe (standardowa stawka podatku dochodowego to 25%) i dodatkowe ulgi dla osób prywatnych²⁸.

---

²⁸ <https://www.globaltrade.net/f/business/Norway/Investing.html###>

9. Główne instytucje i organizacje branżowe

Poniżej przedstawionych jest kilka najważniejszych instytucji i organizacji związanych z rynkiem budowlanym.

Statsbygg to państwowa spółka, podlegająca Ministerstwu Modernizacji i Gmin. Jest odpowiedzialna za realizację rządowej polityki, dotyczącej budownictwa i nieruchomości. W imieniu rządu Statsbygg prowadzi średnio około 120 projektów budowlanych i nadzoruje prawie 3 mln km² zasobów państwowych. Współpracuje zarówno z dużymi, jak i mniejszymi podmiotami, jest również bezpośrednim nabywcą towarów i usług. W 2017 roku całkowity poziom inwestycji wyniósł 5,7 mld NOK. Statsbygg organizuje przetargi zgodnie z prawem dotyczącym zamówień publicznych. Gwarantuje to równe traktowanie, przejrzystość i właściwą weryfikację, ale też zobowiązuje potencjalnych wykonawców do spełnienia wysokich standardów dotyczących bezpieczeństwa, transparentności i przestrzegania norm prawa pracy²⁹.

Fagforbundet jest największym związkiem zawodowym w Norwegii, legitymującym się niemal 360 tys. członków. Głównym zadaniem tej organizacji jest zapewnienie dobrych i bezpiecznych warunków pracy i wynagrodzenia. Wpływa ona również na instytucje publiczne i samorządy, by prowadziły spójną politykę ekonomiczną, aktywną politykę socjalną i przestrzegały zasad zdrowej konkurencji³⁰. W obszarze branży budowlanej Fagforbundet troszczy się, aby osoby z certyfikatami, wykształceniem kierunkowym i realnym doświadczeniem, mogły otrzymać miejsce pracy zgodne ze swoim zawodem. Tworzy także sieć pracowników, którzy mogą informować się wzajemnie o możliwościach zatrudnienia w okolicy swojego miejsca zamieszkania³¹.

²⁹ <https://www.statsbygg.no/Om-Statsbygg/For-leverandorer/>

³⁰ <http://www.fagforbundet.no/om-fagforbundet/>

³¹ <http://www.fagforbundet.no/sst/Anlegg-vei-og-drift/>

BNL czyli Byggenæringens Landsforening to największa organizacja zrzeszająca firmy i pracodawców z branży budowlanej w Norwegii. Powstała w 1997 roku i zrzesza obecnie ponad 4000 przedsiębiorstw. Odpowiada za umowy zbiorowe w branży budowlanej, zapewnienie konkurencyjności i rozstrzyganie sporów. Oferuje swoim członkom doradztwo z zakresie prawa pracy, kursy i szkolenia BHP, dostęp do prognoz i inne istotne dla branży budowlanej informacje. Reprezentuje również interesy branży w spotkaniach z politykami³².

Dostęp do najświeższych informacji z branży budowlanej oferują portale www.bygg.no i www.tu.no/bygg. Zawierają one szereg artykułów, opracowań branżowych, informacji dotyczących przetargów, konferencji, targów, a nawet upadłości i nowo zarejestrowanych firm. Oferują również możliwość reklamy na swoich stronach.

---

³² <http://www.bnl.no/dette-er-bnl/om-bnl/>

10. Podsumowanie

Raporty ekonomistów, oficjalne statystyki oraz nastroje przedsiębiorców względem kształtowania się rynku budowlanego w najbliższej przyszłości są pozytywne. Internacjonalizacja branży będzie się pogłębiać, zarówno biorąc pod uwagę zagraniczne przedsiębiorstwa, jak i migracje wykwalifikowanych pracowników. Coraz więcej firm z zagranicy rozumie, jak ważne w Norwegii są kwestie dbałości o środowisko naturalne, przestrzegania norm prawa pracy i BHP, a także wysoka jakość i profesjonalna komunikacja w języku norweskim. Przedsiębiorcy, którzy zrozumieją naturę funkcjonowania rynku i prowadzenia biznesu, mają dużą szansę powodzenia. Dane Norweskiego Urzędu Statystycznego pokazujące wzrost obrotów firm i zatrudnienia, a także plany budżetowe samorządów lokalnych i administracji państwowej pozwalają przedsiębiorcom, którzy już działają na rynku, jak i tym dopiero rozważającym otwarcie się na ten kraj, mieć podstawy do patrzenia na Norwegię jako na dobry kierunek do inwestycji i rozwoju.

I Forum Wsparcia
Polskiego Biznesu za Granicą

www.paih.gov.pl